

veriorem, & securiorem factetur, Mexia in pragmas. taxatis concl. 6. ex n. 75. cum seqq. 46 Parladorus, 3. quot. diff. 12. §. 1. n. 2. Fontanella de pact. nupt. tom. 1. clausul. 4. glos. 7. part. 1. ex n. 5. Usque ad 9. Marta de success. legal. tom. 2. part. 4. q. 1. art. 8. ex n. 6. Oſſuald. ad Dornellum lib. 6. cap. 9. litt. A. & ex Theologis Azor. instit. Moral. part. 3. lib. 6. cap. 9. q. 1. versioita igitur. Bonacina, de contractibus disp. 3. q. 1. punct. 3. ex n. 5. Ioan. de la Cruz, 1. di- 47 rect. conscient. praecept. 7. quæſt. 1. art. 3. dubit. 14. cōcl. 3. Diana, d. resol. 75. Beia, d. casu. 53. & alij Theologi, & Iuristæ quos refert Escobar nam. 204.

45 Huius opinioñis rationes multas tradidit Authores relati, maxime Covar. Anton. Gom. & Menchaca; ceterum illa, vt præcipua ab omnibus refertur, quod lex civilis positiva obligat in foro conscientiæ quando est iusta, vt tenet Sanctus Thomas, 1. 2. q. 96. art. 4. & est Glossa cōmu- niter recepta in cap. quæ in Eccliarum de constit. & probatur in cap. quo iure. 8. dist. & Proverb. c. 8. & ad Romanos c. 13. at lex civilis, quæ testiu solemnitatem induxit in te- 48 alteram, quæ oritur ex honestate, & debito Morali,

honestæ, & obviæ mille frau- dibus, quæ de facili possunt adhiberi; & ita non servata forma à lege tradita, hæres scriptus non erit tutus in conscientia hæreditatem re- tinendo; quia paria sunt, non facere testamētum, vel inutiliter facere, argum. l. quotiet ff. quis satisficant. Et etiam in testamento non solemnis reliqua nec in foro conscientiæ debetur, cum hæres legis iuste, exceptione tutus sit.

Ex his, & alijs, quæ tradidit DD. in hac questione, non est facile iudicium, & sententiam propriam proferre, sed salva gravissimorum vitiorum pace, nec primam, nec secundam opinionem absolute veram iudico, sed distinctione componendâ controversiâ censeo, & suppono duplice esse obligatiōnem naturalem, iuxta Bald. in l. 1. C. de sacros. Eccles. Etaлиos relatios à Fontan. vbi supra n. 4. alteram, quæ ex legis, & iuris naturalis vinculo oritur, vt alij dicunt ex con- sensu: de qua in l. cum amplius. §. is natura debet, ff. de regul. iur. l. Stichum §. naturalis, ff. de solut. l. ex hoc iure, vbi glos. verbo obligationes, ff. de iust. & iur.

alteram, quæ oritur ex ho- nestate, & debito Morali,

quæ

quæ ad honestam quandam 51 suum l. cū de indebito, ff. de pro- bat. ergo cum iure hæres non teneatur ad reliqua in minus solemnis testamēto, cum ad- dit hæreditatem, nō est pre- sumendum præstissime con- fensem ad se obligādū adca, quæ minime est obligatus.

48 honestatis Moralis pertinet, qualis est obligatio, qua do- natarius erga donantē tene- tur, vt si vñquā dabitur occa- sion, rependat acceptū bene- ficiū, iuxta textum in l. sed si lege §. cōsulvit. ff. de peti. hæredit.

49 De prima obligatiōne naturali, vt certum teneo cū Menchaca, lib. 1. n. 22. Co- varrubias, & Fontanella vbi supra, quod ex testamento non solemnis non oritur hæc obligatio naturalis; quia hæc obligatio nisi ex cōsensu ori- ri non potest, l. consensu, ff. de aet. & oblig. l. 1. ff. de novat. At in testamento non solemnis non datur cōsensus ex quo ori- tur, quia consensus hæredis tunc dicitur ad esse cū addit hæreditatem, quia videtur quasi contrahere; & ex illo 53 quasi contractu obligatur §. hæres inst. de oblig. quæ ex quasi cōtr. nasc. sed si testamētu non sit solemnis, non addit hæres ex testamēto, quia lex irritat illud, sed abintestato: ergo nō obligatur ad reliqua in mi- nus solemnis testamento pre- stada: ergo nō nascitur obli- gatio naturalis. Ultra quia non præsumitur quis iactare

50 Secundā tamē obligatiōne naturalem honestatis scilicet cōseco ex testamēto minus so- lēni ori, sic Covar. & Fötan. vbi supra. Effectus obligatiōnis huius est, vt solutu non re- petat, l. 2. C. de fideicom. alteros tamē effectus retentiōnis scili- cet, & obligatiōnis in foro cōsciētiæ ad reliqua minus so- lēni testamento solvenda in casu dubio ex huiusmodi

C 2 obli-

obligatione non oriiri teneo; atque ita distinguendum est, aut supponimus haeredem esse certum de voluntate defuncti aliunde, quam ex testamento imperfecto, & isto casu vera est opinio illorum, quidicūt in foro animae relata in minus solemnī testamento deberi, quia cum voluntas testantis attendenda sit, haeres qui certo scit illam, quia forte testator cum ipso haerede colloctus fuit, peccabit non adimplens voluntatem testatoris, quia omnes solemnitates, quæ certioris probationis causa desiderantur, cessant, quando ea res, de qua agitur, certa, & indubitate est, l. certum ff. si certum patetur, & ita tunc haeres tenetur ad legata prestanda, & legatarius si certus sit poterit etiam retinere, non ex vi testamenti, aut obligatione naturali, quæ ex ipso oriatur, sed ex certa scientia, & voluntate testatoris ad unguem observanda. At si nulla certitudo sit, & tantum simus in casu dubio, quando solum constat voluntas defuncti ex testamento non solemnī, tunc euidem nec in foro conscientię haeres scriptus potest retinere, nec lega-

Soto,

ta debentur, quia non valet testamentum non solemnē; & si in foro conscientię divino illo iure validum fuisset, datum contrarietatem inter ius divinum, & positivum, & lex positiva, iusta, & honesta non servaretur, nec in hoc causa obligationis naturalis ex consensu, sed tantum honestatis oritur ex tali testamento, quæ per se sola non sufficit, ut reliqua in eo, in foro conscientię debeat, quia hic effectus est obligationis naturalis ex consensu, ut ex Abbat, Anchiriano, Covarrubia, Navarro, Menochio, & Thoma Sanchez probat Fontan. dict. gloss. 7. par. 1. claus. 4. n. 12. Sed si cum tali obligatione naturali, quæ honestatis dicimus, concurrat in haerede certa scientia voluntatis testatoris, nunc ex scientia obligatio nova, & distincta resultat, & in conscientia voluntate testatoris explicitata, & non dubiam tenetur servare. Sic Menchaca, d. lib. 1. §. 1. n. 24. contra Covarrubiam ubi supra n. 4. Staccia. ampliat. 19. n. 118. Mofsel. ubi supra n. 147. Molina disp. 81. vers. quod si haec fuit, & alij apud Bonac. de contract. disp. 3. q. 1. punt. 3. n. 6. licet contrarium cum Covarrub.

Soto, & alijs velit Escobar num. 212.

59 Vnde vera mihi videatur doctrina Molinæ, Læsi, & Reginaldi in locis ubi supra, & Dianæ tom. 7. tract. 6. resol. 14. qui dicunt, posse iure externo compelli haereditem ab intestato iurare, an sciat illam fuisse verā testatoris voluntatem, quamvis

mias solemnem, & ex sua confessione damnari ad restituendum posse, argumento l. fin. C. de fideicommiss. l. 25. tit. 11. part. 3. quæ decisio est ex pressa in nostro Regno. Qua distinctione facile concordantur vtriusque opinionis contrarie fundamen- ta.

